בס״ד

בעזרה וילמן

פורים תשפ״ג

גאוה

(עי׳ [illegible] [illegible] ד׳ [illegible] חיים לאו [illegible])

א) בחז״ל כל המתגאה כאילו עובד ע״ז, אמר הקב״ה אין אני והוא יכולין לדור בעולם וכו׳. ועומק הדבר להבין, אין עוד מלבדו, ונ״ל ה׳ אחד היינו שכל מה שנמצא בעולם הוא [illegible] כבודו, וממנו הוא, וכמש״כ הרמב״ם ריש הל׳ יסודי התורה ונמצא סיבה לכל ~~[illegible]~~ הנבראים וכו׳. ולכן, אין בריבוי הנמצאים סתירה באחדותו מאחר וכל חלקי מציאותו אחד.

ב) אמנם, יש ממשלה ויש מלכות. מלכותו מלכות כל עולמים, אבל ממשלתו בכל דור ודור, וכל, שמלכות בעינן הכרה של האומה. ידע כל פעול ויבין כל יצור ויאמר ה׳ אלקי ישראל מלך, וכן ענין והיה ביום ההוא יהיה ה׳ למלך על כל הארץ, ע״י ההכרה בו ומלאה הארץ דעה את ה׳.

ג) וזה ענין ה׳ מלך גאות לבש, בבריאת אדם, דומה בצלם אלקים, שיש לו דעת ~~[illegible]~~ נשמת אלקה ממעל, רק על ידי הכרתו נמלך הקב״ה (ומשלה) בעולמו.

ד) ולכן, ענין גאוה, שהאדם מייחס כח לעצמו, ואינו מייחס כחו ומעלתו לבוראו, ובזה ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ולפי האמת ונתנו מה, כיון שלכאורה אינו באמת [illegible], ואז כל מה שיעלה בעיני האדם מעלת עצמו, הרי ממילא יורד מעלת בוראו בעיניו, וכל שמעלת בוראו יורד בעיניו איהו בזה ביטול ופגיעה באלפות שמים, ולכן דומה ממש לעובד ע״ז, ואין אני והוא יכולין לדור בעולם זה, שמלא כל הארץ כבוד ה׳, וכדי שצריך להיות כל כבוד האדם נגרע מכבוד שמים מערכו.

ה) ~~[illegible]~~ ומאידך איכא גאוה דקדושה, וכמבואר בס׳ ~~[illegible]~~ דרך צדיקים [illegible] על פי [illegible], שאמרו שבט לוי ~~[illegible]~~ שזכו לעבוד עבודת הכהונה דמקדש, אין מן הבוז שגאוה [illegible] פרוה, ולכן לא נשתבחו. וצ״ב היאך נוכל להבחין בין גאוה שהוא עבירה לגאוה דקדושה.

ו) ונראה, דאפשר לבאר מעלה גדולה שיש גאוה דקדושה וגאוה דקליפה. דהכוונה, לאיזה כבוד הוא מקפיד לכבוד עצמו שלא יתחלל או לכבוד קונו שלא יתחלל. ואיכא שבט לוי, לא באו הקפידה שלא יפגע כבוד עצמם בעבודה פרטית, אלא שהיו פגיעה בכבוד שמים שאלקי ה׳ עבדי את פרעה, וזהו גאוה דקדושה.

ז) ונראה מבואר במש״ה [illegible], שנלכד המן בגאוותו, והוא כל סיפור המגילה כרוך בזה שנפלה המן ע״י גאוותו.

רמל ויטמן

2

ח] בהראתו / להביא ... את יפיה / ויאמר ממוכן לפני המלך והשרים / להבזות בעליהן בעיניהן / שרר בביתו / גדל ... את המן וינשאהו וגו'

שאומר בלבו

ט] משתחוים להמן, שעשה את עצמו ע"ז, וה"ה כבוד גאוה שהוא השליט ולא הקב"ה, וכמש"כ דקצווה וע"ז אותו הן

י] ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה, מלים ויאמר ע"ז, י"ה שלא לסגוד בכבוד שמים ואשר נתנו ע' כבוד לע"ז.

יא] ויבז בעיניו לשלוח יד במרדכי לבדו – מרד במלכו

יב] וכל יסוד הנצחון, ע"י שהכינה אסתר לנצל את גאותו של המן. וכן הזמנה שעשתה שני משתאות, דרך ע"י גאותו שנתגדל לו שנזדמן לבואה, והכעס אח"כ שמרדכי לא קם ולא זע ממנו, רק בשום ואוהבו בגאוה הכין את העץ, ולא היה יכול להמתין עד הבקר שאמרו לו אוהביו לבקש מאת המלך, והדבר מגאותו לבוא אל המלך באותו לילה, ואומר בלבו למי יחפוץ המלך, עד שמרדכי זכה בלבוש ~~מלכו~~ מלכות, והחל נפילתו של המן. ולכן שני משתאות שבראשונה הלשון ויפיל את עצמו ובשני יפלה למלך בשעתו.

יג] ויספר להם את כבוד עשרו, ורב בניו, ואת אשר גדלו המלך ואת אשר נשאו, על כל השרים אסתר ... ואל המשתה: (ע' המדרש דהוי אל כי אמר אלקים אורחי פתאום בהן ונמצאו בהן). וכל זה איננו שוה לי.

יד]